

НАРОДНА
БИБЛИОТЕКА
ЗВОРНИК

ПРОГРАМ РАДА

ЈУ НАРОДНА БИБЛИОТЕКА И МУЗЕЈСКА ЗБИРКА ЗВОРНИК
ЗА 2025. ГОДИНУ

Зворник, октобар 2024.

Садржај

УВОД
ОПШТИ ПОДАЦИ О БИБЛИОТЕЦИ 3
ВИЗИЈА 4
МИСИЈА..... 4
СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ 5

1. Општи преглед програма рада..... 8
2. Набавка и обрада библиотечке грађе 8
3. Матична и развојна служба 10
4. Одјељење мултимедијалне читаонице и центар за дигитализацију 11
5. Информативно позајмно одјељење..... 13
6 Одјељење периодике..... 14
7. Позајмно одјељење..... 14
8. Дјечије одјељење 15
9. Завичајна збирка 17
10. Музејска збирка 18
11. Заштита фондова 19
12. Корисници 19
13. Културно-образовна дјелатност 21
14. Културно – информативна дјелатност..... 21
15. Образовни садржај као посебан вид рада библиотеке..... 21
16. Издавачка дјелатност..... 22
17. Међународна сарадња 22
18. Библиотека и односи са јавношћу 23
19. Дугорочни пројекти..... 23
20. Финансијски план за 2025. годину.....24

На основу члана 70, а у вези са члановима 33. и 37. Закона о библиотечко-информационој дјелатности („Службени гласник Републике Српске“, број 44/16 и 62/18) и члана 32. Статута ЈУ Народне библиотеке и музејске збирке Зворник , број 01-66/17 Управни одбор Народне библиотеке и музејске збирке Зворник, на приједлог директора Библиотеке, на сједници одржаној 15.11.2024. године је донио

Програм рада Јавне установе Народна библиотека и музејска збирка Зворник за 2025. годину

Програм рада Јавне установе Народна библиотека и музејска збирка Зворник (у даљем текстуБиблиотека) односи се на период од 1. јануара до 31. децембра 2025.године.
С обзиром на чињеницу да се јавне библиотеке у Републици Српској финансирају из буџета Републике Српске (средства за бруто плате радника и друга примања на основу радног односа утврђена законским прописима којим се дефинишу плате запослених у области културе, те Посебног колективног уговора, средства за куповину библиотечке грађе, финансирање програмских активности и инвестирање у нове намјенске објекте за обављање библиотечкедјелатности, као и у значајније адаптације постојећих објеката) и буџета локалних заједница као оснивача (средства за материјалне и режијске трошкове, текуће и инвестиционоодржавање) Програм рада за 2025. годину израђен је на основу:

- Закона о библиотечко-информационој дјелатности Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 44/16 и 62/18) и подзаконских аката у библиотечкој дјелатности
- Закона о платама запослених у области културе Републике Српске, Закона о измјенама и допунама о платама запослених у области културе Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 11/19, 119/21 и 68/22)
- Упутства Министарства просвјете и културе у Влади Републике Српске за израду годишњег плана и програма рада, те извјештаја о раду Библиотеке, број: 07.030/052-3292/12 од 17.07.2012. године
- Упутства о изгледу и садржају програма рада и извјештаја о раду буџетских корисника чији је оснивач општина/град Зворник.

С обзиром на наведени начин финансирања библиотечко-информационе дјелатности Програм рада се доставља Граду Зворнику и Министарству просвјете и културе у Влади Републике Српске.

ОПШТИ ПОДАЦИ О БИБЛИОТЕЦИ

Народна библиотека Зворник је почела са радом 1946. године.
Одлуком Скупштине општине Зворник број: 01-023-4/96 од 11.01.1996. године основана је Јавна установа Народна библиотека и музејска збирка Зворник.
У току 2012. године донесена је Одлука о измјенама и допунама Одлуке о оснивању Јавне установе Народне билиотеке и музејске збирке Зворник број: 01-022-17/2012, а у складу са чланом 30.и 67. Закона о библиотечкој дјелатности Републике Српске, као и члана 5.и 24. Закона о систему јавних служби. Скупштина града Зворник је 11.05.2016.године донијела Одлуку о измјенама и допунама Одлуке о оснивању Јавне установе Народне библиотеке и музејске збирке Зворник број: 01-022-73/16 од 11.05.2016., а у складу са чланом 30. и 67.Закона о библиотечкој дјелатности Републике Српске и члана 5. и 12. Закона о систему јавних служби, Закона о локалној самоуправи, Закона о граду Зворник и Статута града Зворника.
Одлуке о измјенама и допунама Одлуке о оснивању библиотеке донесене су како би се извршило усклађивање оснивачког акта са важећим законским прописима.
Јавна установа Народна библиотека и музејска збирка Зворник је регистрована у Окружном привредном суду у Бијељини рјешењем број : 059-0-Рег-12-000421.
Библиотекакао буџетски корисник послује у складу са Законом о буџетском систему Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број:121/12, 52/14, 103/15 и 15/16), односносвоје пословање врши искључиво путем јединственог рачуна трезора (ЈУ Народна библиотека и музејска збирка Зворник не посједује жиро рачун).

Рјешењем Министарства просвјете и културе Републике Српске број: 07.06/620-47/16 од 13.09.2016. године утврђено је да ЈУ Народна библиотека и музејска збирка Зворник има статус матичне/регионалне библиотеке и обавља матичну функцију за општине Братунац, Сребреница, Милићи, Власеница и Шековићи.
ЈУ Народна библиотека и музејска збирка Зворник је уписана у регистар установа културе који води Народна и универзитетска библиотека Републике Српске.
Сједиште ЈУ Народне библиотеке и музејске збирке Зворник је у улици Светог Саве бр. 9, Зворник.
Основна намјена ЈУ Народне библиотеке и музејске збирке Зворник је опште образовање, информисање и задовољавање културних потреба становништва на подручју града Зворника. У скалду са тим је и израђен програм рада јавне установе Народне библиотеке и музејске збирке Зворник (у даљем тексту НБЗ). Овим програмом су обухваћени сви аспекти рада НБЗ која ће радити по принципима отворености и кооперативности.
Поред општих задатака који се односе на прикупљање, обраду, чување и коришћење библиотечке грађе, пружање информацијаидругих услуга корисницима, учешћа у остваривању јединственог библиотечко-информационог система и објављивања информативних средстава и резултата рада, ЈУ Народна библиотека и музејска збирка Зворник обавља и друге задатке који омогућавају раст и заштиту фондова, заштиту и упознавање културног насљеђа и унапређење библиотечке и музејске дјелатности.
Своје послове и задатке ЈУ Народна библиотека и музејска збирка Зворник ће вршити у складу са обавезама које проистичу из:

- Закона о библиотечко-информационој дјелатности и пратећих подзаконских аката
- Закона о културним добрима Републике Српске
- Закона о музејској дјелатности Републике Српске
- Плана рада ЈУ Народне библиотеке и музејске збирке Зворник за 2025. годину.

ВИЗИЈА

Визија Народне библиотеке и музејске збирке Зворник је информисати, едуковати, подстицати и повезивати: подржавати културни, друштвени и економски развој наше заједнице, пружати услуге, осигуравати и бранити право на читање и слободан приступ знању, бити уважаван и пожељан партнер познат по квалитетном и ефикасном пружању услуга, брижно његованим односима и заштити интереса наших корисника, нашег оснивача, наших сарадника и наших запослених.
Радити тако да увијек идемо у корак са временом, те да пратимо и у свом раду примјењујемо свјетске трендове из области библиотекарства.
НБЗ ће се и у 2025. години водити вриједностима које промовишу оријентисаност ка кориснику уз узајамно повјерење и поштовање, промовисање књиге, писмености, читања и доживотног учења, доступност и поузданост информација, отворена и слободна комуникација, подизање културне свијести, усмјереност ка технолошким иновацијама и активној професионалној сарадњи у Републици Српској, БиХ и окружењу.

МИСИЈА
Наша мисија је да укупним дјеловањем едукованихних библиотечких радника, у сарадњи са партнерима и сарадницима, осигуравамо квалитетне услуге које подржавају заједницу и побољшавају квалитет живота у њој те обогаћују грађане задовољавајући њихове разнолике културне, информацијске и комуникацијске потребе.

НБЗ представља културно, информацијско и образовно средиште града Зворника и регије Бирач. Наша мисија је пружити свим заинтересованим грађанима и друштву у цјелини најквалитетнију библиотечку услугу, прикупљајући, обрађујући, чувајући, те дајући на коришћење грађу прикупљену у збиркама, као и у цјелокупном библиотечком фонду. НБЗ има мисију да изграђује партнерство са корисницима, представницима локалне заједнице, министарства, НВО-а и агенција на локалном и глобалном нивоу.

СТРАТЕШКИ ЦИЉЕВИ

- стручно усавршавање библиотечких радника
- стварати услове да библиотечки радници улажу допунски труд, експериментишу и примјењују ефикасније облике рада
- стварати услове да библиотека буде отворена према приједлозима корисника
- наставити са успостављањем позитивних односа са корисницима
- квалитетно управљати и користити ресурсе
- представљати рад ЈУ Народне библиотеке и музејске збирке Зворник у јавности
- обнављати дотрајале и набављати нове публикације (библиотечку грађу)
- развијати културну, промотивну и издавачку дјелатност библиотеке
- извршити санацију и уређење свих оштећених физичких аспеката зграде ЈУ Народне библиотеке и музејске збирке Зворник
- обезбиједити додатни простор за смјештај одређеног фонда библиотеке који је тренутно неадекватано смјештен
- ставити у функцију комплетно поткровље библиотеке, одјељење за завичајну збирку, одјељење периодике, службу за обраду библиотечке грађе и службу за матичне послове
- наставити сарадњу са НВ сектором, удружењима и институцијама културе на подручју града Зворника,регије, Републике Српске, БиХ и окружења
- Савремено библиотечко пословање подразумијева дигитализацију најважнијег библиотечког фонда. Библиотека је 2011. године започела процес дигитализације дијела фонда Завичајне збирке која данас, собзиром на значај и вриједност публикација, аутентично презентује живот града Зворника и њене околине.
- Уређење изоложбеног простора.

Библиотека и информационе технологије

Дугорочно рјешавање питања квалитетног информационог система и увођење бржег интерне у НБЗ је један од приоритета и у 2025. години.
Израда и развијање портала „Шта да читам“,специјализованог портала за препоруке књига за читање који ће да окупи 5 народних бибилиотека из нашег матичног подручја (регије Бирач), које ће партнерски учествовати у његовом функционисању. Укључивање и осталих заинтересованих библиотека у Републици Српској и БиХ је активност на чему се већ интензивно радити током 2025. године. Такође ћемо развијати портал за подстицање читања код дјеце и младих.
Предвиђено је увођење и развијање Технотеке - посебног креативног простора (тзв. мејкерспејс) у библиотеци.
За реализацију поменутих активности потребно је набавити нову дигиталну опрему, адаптирати простор, обучити запослене, осмислити едукативне програме.

Пројектна дјелатност

- Реализација пројеката за које добијемо грантове од Министарства просвјете и културе Републике Српске, Министарства цивилних послова БиХ, Министарства културе Републике Србије,
- Учешће на конкурсима за додјелу финансијских средстава за реализацију пројеката на конкурсима Министарства просвјете и културе Републике Српске, Министарства цивилних послова БиХ, Међународне организације за миграције, мисија у БиХ (ИОМ БиХ), Министарства културе Републике Србије, Министарства породице, омладине и спорта Републике Српске.
- Пројектна сарадња са цивилним сектором,посебно са организацијама активним у области културе, науке и образовања у земљи и региону
- Учешће у другим пројектима од значаја за НБЗ.

Културно-образовна дјелатност

- НБЗ у оквиру своје мреже планира одржавање око 200 програма (манифестације, књижевни сусрети, трибине, предавања, промоције, изложбе, креативне радионице, програми за дјецу, програми за рањиве и маргинализоване друштвене групе,активно учешће на различитим сајамским манифестацијама и др.)
- Акција „Његујмо српски језик и ћирилицу", која се бави његовањем и заштитом српског језика, писма, опште језичке културе и писмености је активност коју реализујемо годинама уназад, а план је да наставимо и у наредном периоду
- Стручно усавршавање радника НБЗ спроводиће се кроз учешће на стручним семинарима и конференцијама. Такође, стручни радници НБЗ у сарадњи са НУБ-ом РС као и другим матичним библиотекама у Републици Српској и окружењу, наставиће и током 2025. године обуку колега из других установа кроз организацију стручних семинара у простору Библиотеке.

Реновирање и опремање простора

У 2025. планирано је:

- Реновирање сутерена у згради библиотеке;
- промјена ваљске столарије на цијелом објекту;
- стављање у функцију одјељења за периодику, односно набавка опреме (полице, витрине и др.);
- Опремање просторија у поткровљу објекта НБЗ за потребе стручне и научне књиге са читаоницом те магацинског простора;
- Набавка и уградња двије климе у простору музејске збирке.

Рачунарска и техничка опрема

Наставиће се опремање библиотеке савременом рачунарском опремом и новим софтверима, обнављање мреже, набавка техничке и дигиталне опреме неопходне за савремено функционисање. Како постојећа опрема застаријева замјенићемо је новом, али ће се радити и на повећању укупног броја рачунара у складу са потребама рада запослених а с циљем задовољавања и пружања што квалитетније и што брже услуге корисницима библиотечких услуга. Оно што је неопходно јесте набављене Мајкрософт лиценце за нове оперативне системе и канцеларијско пословање (MicrosoftOffice), као и других лиценци и софтвера у циљу ефикаснијег пословања.

Сарадња

У циљу унапређења рада НБЗ ће наставити већ успостављену сарадњу са:

- Министарством просвјете и културе Републике Српске;
- Градском управом града Зворника;
- Народном и универзитетском библиотеком Републике Српске;
- Друштвом библиотекара Републике Српске;
- Представништвом Републике Српске у Србији;
- Библиотекама Србије, Црне Горе, Хрватске,Македоније;
- Библиотекама и другим установама културе у Републици Српској, БиХ и региону;
- Васпитно-образовним установама и институцијама у Зворнику и регији Бирач (матично подручје НБЗ);
- „Гете" институтом у БиХ;

- Удружењима и организацијама које имају за циљ промоцију и унапређење културног живота у Републици Српској и граду Зворнику;
- Издавачким кућама у земљи и окружењу у циљупромовисања књиге и читања;
- Електронским и писаним медијима, порталима;
- Предузећима, организацијама и удружењима у циљу реализације заједничких програма и пројеката, побољшања библиотечких услуга и уписа нових чланова;
- Експертима из области библиотекарства у Републици Српској, БиХ и земљама региона.

Међународна сарадња

НБЗ има за циљ да буде дио породице најуспјешнијих библиотека у Републици Српској и окружењу, те да промовише културу и културно-историјско насљеђе града Зворника и регије Бирач. Такође кроз сарадњу са установама културе из Региона желимо својим сугрђанима представити иприближити друге културе.
Како би наведене циљеве остварили НБЗ ће активно сарађивати са библиотекама из сусједних земаља. Посебна пажња ће бити усмјерена ка успостављању сарадње и потписивању споразума о сарадњи са најразвијенијим библиотекама из региона чији начин пословања и примјери добре праксе могу да унаприједе рад НБЗ.

Чланство у струковним удружењима

Народна библиотека и музејска збирка Зворник је веома активна у земљи и иностранству у оквиру струковних асоцијација, те ће и у 2025. години бити члан:

- Друштва библиотекара Републике Српске;
- Библиотекарског друштва Србије;
- Подружнице матичне библиотеке Зворник;
- Других струковних удружења у земљи и региону.

Стручно усавршавање, учешће на стручним скуповима и конференцијама

Библиотека ће у четвртом кварталу 2025. године,у сарадњи са стручним радницима из других матичних библиотека у Републици Српској али и стручним библиотечким радницима из земаља региона, организовати стручни семинар за библиотечке раднике матичног подручја.

Стручни радници Народне библитеке и музејске збирке Зворник ће по позиву и са стручним радовима учествовати на следећим стручним скуповима, конференцијама и програмима:

- Стручни семинар у организацији Друштва библиотекара Републике Српске;
- Стручни скуп/конференција у организацији Библиотекарског друштва Србије;
- Стручни семинари у организацији матичних библиотека Републике Српске
- Регионални стручни скупови из области библиотекарства (Србија, Црна Гора, Хрватска, Македонија);
- Стручни скупови који обрађују теме које могу унаприједити рад библиотеке у цјелости;
- Стручни скупови које организује ICOMBiH (Међународни савјет музеја БиХ);
- Сајмови књига у земљи и иностранству.

Награде

Народна библиотека и музејска збирка Зворник ће, на крају календарске године, уручити специјалне награде за најбољег завичајног писца, за најбољег домаћег издавача, најчитанију књигу завичајног писца и за најчитанију књигу домаћег аутора.
Библиотека ће наградити и најактивније читаоце и то у три категорије - категорије дјеце, пензионера и одраслих.

Специјалне награде ћемо додијелити предузећима и установама са којима је успостављена добра сарадња, васпитно-образовним установама и истакнутим културним радницима.
Такође, од 2025. године НБЗ ће установити награду „Марко Марковић“ за најбољу причу а која ће се додјељивати у оквиру манифестације „Марковићеви дани“. Манифестација је постала традиционална што је разлог више да да се успостави ова наград. Поред медија у Републици Српској ову манифестацју прате медији из Србије.

1. ОПШТИ ПРЕГЛЕД ПРОГРАМА РАДА ЗА 2025.

НБЗ ће посветити посебну пажњу уређењу и опремању одјељења НБЗ, обнови похабане и застарјеле те набавци нове библиотечке грађе. Значајна пажња ће се усмјерити на утврђивање и разумијевање потреба наших корисника у сегменту културно-промотивне активности, а с циљем да се унаприједи и учврсти положај Библиотеке у друштву.
Послове и задатке у складу са Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста и програмом рада за 2025. годину, Библиотека ће обављати преко својих служби и то:

- Матичне службе послова и развоја библиотеке
- Службе за набавку и обраду библиотечке грађе
- Службе за рад са корисницима библиотечких услуга
- Службе за завичајну збирку
- Службе за научно-истраживачки рад и издавачку дјелатност
- Службе за заштиту културних добара
- Службе за организацију културних програма, маркетинг и односе са јавношћу
- Службе за заједничке послове.

2. НАБАВКА И ОБРАДА БИБЛИОТЕЧКЕ ГРАЂЕ

Служба за набавку и обраду библиотечке грађе врши пријем и техничку обраду библиотечке грађе, те обавља послове стручне обраде: каталогизација, класификација, предметна обрада, а затим и дистрибуцију обрађене грађе у одјељења. Програмски задаци Службе реализоваће се у складу са важећим законским прописима, Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у библиотеци, као и важећим међународним библиотечким стандардима.

Набавка библиотечке грађе

Одредбама Закона о библиотечко-информационој дјелатности и подзаконским актима прописани су следећи начини набавке: куповина, обавезан примјерак и донације. Када су у питању донације, и у наредној години, планирамо набавити одређени број јединица библиотечке грађе на овај начин. Међутим, проблем код донација јесте чињеница да се не може утицати на структуру набавке, да се добијају и публикације које суфизички дотрајале као и публикације које више нису актуелне. Без намјере да минимализујемо остале начине набавке, и унаредном периоду приоритет ћемо дати куповини као начину набавке јер се само на тај начин може профилисати фонд Библиотеке у складу са потребама и захтјевима корисника библиотечких услуга.
У 2025. години планирамо значајнију куповину монографских публикација.Такође, значајно је обогаћивање фондова путем обавезног примјерка којисе дистрибуира посредством Народне и универзитетске библиотеке Републике Српске.
Поред монографских публикација, у наредној години, планира се и набавка серијских публикација (часописи из области библиотекарства и других стручних области, дневне и недјељне новине, Службени гласници града Зворника и Републике Српске).
У плану је и набавка посебне грађе, која ће се користити у Читаоници за слијепа и слабовида лица, која је у НБЗ отворена 2011. године.
Поштовање основних принципа набавке библиотечко-информационе грађе, досљедност, рационалност, актуелност, континуитет и координираност је јако важна. На тај начин обезбиједићемо

квалитетну грађу различитих извора и различитих формата, која би у великој мјери могла да задовољи најшире и најразноврсније захтјеве корисника библиотечких услуга.

Набавка

У 2025. Години планирана је набавка 2.000 нових наслова у 6.000 примјерака.
Највећи проценат ће чинити монографске публикације, потом некњижна грађа, домаћи и страни часописи, дневне новине и службена гласила.
Обликовање и попуњавање фонда НБЗ ће се одвијати у потпуној координацији библиотечких радника задужених за набавку библиотечке грађе са колегама задуженим за обраду библиотечке грађе, као и у сарадњи са средњим и основним школама јер велики дио корисника библиотечких услуга чине ученици основних и средњих школа.
Наставиће се са квалитетном набавком нових књига из области друштвених и природних наука, белетристике, књижевности за дјецу и омладину, периодике, часописа, завичајне грађе, некњижне грађе и свега онога што по Закону о библиотечко-информационој дјелатности спада у библиотечки материјал (електронска издања, издања на оптичким медијима-плоче, CD и DVD, плакати, позивнице, разгледнице, карте...).
Школска лектира, књижевна критика, белетристика за одрасле, књижевност за дјечији и омладински узраст је оно што се у библиотеци највише тражи, те ћемо и у 2025. години акценат ставити управо на набавку наведене библиотечке грађе.
Међубиблиотечком позајмицом, коју обављамо са свим библиотекама у Републици Српској и библиотекама из окружења, корисницима ћемо и у 2025. години омогућити да добију и публикације које немамо у нашем фонду, а постоје у фондовима библиотека у Републици Српској као што је Народна и Универзитетска библиотека Републике Српске, народне или матичне библиотеке Републике Српске и библиотеке из Србије.

Обрада библиотечке грађе

Одјељење за обраду библиотечке грађе у 2025. години планира реализовати сљедеће активности:

- физичку обраду и евиденцију грађе
- класификацију библиотечке грађе
- каталогизацију библиотечке грађе
- аутоматизовану обраду библиотечке грађе
- редакцију каталога и друге стручне послове.

Комплетна књижна грађа која се набави у 2025. години биће инвентарисана и стручно обрађена на основу Правилника о поступку инвентарисања, обради, ревизији и отпису библиотечко-информационе грађе и извора и вођења евиденције о библиотечко-информационој грађи иизворима („Службени гласник Републике Српске“, број 6/17), те правовремено прослијеђена у одјељења НБЗ.
Обрада библиотечке грађе врши се примјеном програма узајамне каталогизације COBISS.RS.
Као и остале матичне библиотеке у Републици Српској и наша библиотека је у 2014. годиниприступила пуноправном чланству у библиотечко-информационом системуCOBISS.RS.,чиме је стекла могућност активног учешћа у систему узајамне каталогизације, коришћењу базе података COBISS.RS., коришћењу програмскеопреме COBISS за аутоматизацију библиотечких функција,те коришћењу услуга VIBRS центра.

3. МАТИЧНА И РАЗВОЈНА СЛУЖБА

Матични послови у библиотечко-информационој дјелатности дефинисани су чланом 45. Закона о библиотечко-информационој дјелатности Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 44/18 и 62/18).

У циљу остваривања јединственог и стручног обављања библиотечке дјелатности на подручју матичности, које обухвата општине: Братунац, Сребреница, Милићи, Власенца и Шековићи, Матична

и развојна служба Народне библиотеке и музејске збирке Зворник, у 2025. години планира реализацију сљедећих активности:

- Вођење регистра библиотека матичног подручја – у складу са одредбама члана 45, став 1,тачка 4. Закона о библиотечко-информационој дјелатности Републике Српске(„Службени гласник Републике Српске“, број 44/16 и 62/18), Матична и развојна служба Народне библиотеке и музејске збирке Зворник успоставила је и води Регистар народних библиотека на подручју матичности. У наведени регистар су уписани основни подаци о библиотекама као и све релевантне промјене, о чему се ажурно обавјештава Матична служба Народне и универзитетске библиотеке Републике Српске, која води Централни регистар народних библиотека Републике Српске. У 2025. години, извршиће се ажурирање података уписаних у Регистар народних библиотека на подручју матичности (углавном података о лицима овлашћеним за заступање) на основу прописане документације, која ће бити достављена и Народној и универзитетској библиотеци Републике Српске за потребе ажурирања података уписаних у Централни регистар библиотека;
- Вођење евиденције о школским библиотекама на подручју матичности - у складу са одредбама члана 45, став 1, тачка 4. Закона о библиотечко-информационој дјелатности Републике Српске („Службени гласник Републике Српске, број 44/16 и 62/18), Матична и развојна служба успоставила је и води Евиденцију школских библиотека на подручју матичности. На матичном подручју НБЗ има 24 школских и 1 високошколска библиотека. У 2025. години ће се извршити ажурирање уписаних података о чему ће бити обавијештена Матична и развојна служба Народне и универзитетске библиотеке Републике Српске;
- Пружање стручне помоћи запосленим у библиотекама на подручју матичности (народним, школским, високошколским, специјалним) на различите начине: путем телефона, електронске поште, непосредно у матичној библиотеци као и у библиотекама чијим радницима је потребна помоћ у стручном раду;
- Редовни непосредни надзор над стручним радом у библиотекама на подручју матичности - чланом 45, став 1, тачка 6. Закона о библиотечко-информационој дјелатности („Службени гласник Републике Српске“, број 44/16 и 62/18) прописан је надзор над стручним радом библиотека као матична функција у библиотечко-информационој дјелатности. У вези с наведеним, Матична и развојна служба ће извршити редовни непосредни надзор над стручним радом у свим народним библиотекама на подручју матичности;
- Поред редовног непосредног надзора над стручним радом у народним библиотекама на подручју матичности, у 2025. години биће извршен и редовни непосредни надзор над стручним радом у школским библиотека на подручју града Зворника и општина Братунац, Сребреница, Милићи, Власенца и Шековићи;
- Стварање о усавршавању кадрова за обављање библиотечко-информационе дјелатности вршиће се путем обезбјеђивања информација, консултација и потребне стручне литературе радницима који се припремају за полагање стручног испита, те обезбјеђивања информација о одржавању стручних скупова, семинара и других манифестација едукативног карактера. Поред тога, у 2025. години биће организован семинар за школске библиотекаре са подручја матичности. Наведене семинаре Матична и развојна служба организује минимум једном годишње
- Праћење и проучавање стања, потреба и услова рада у библиотекама врши се на основу података добијених непосредним надзором, те посредно коришћењем извјештаја о раду библиотека на подручју матичности, статистичких података и других интерних и екстерних извора информација. Резултат наведених активности су документи Анализа рада народних библиотека на подручју матичности Народне библиотеке и музејске збирке Зворник и Анализа рада школских библиотека на матичном подручју НБЗ који се достављају Матичној и развојној служби Народне и универзитетске библиотеке Републике Српске као и Минстарству просвјете и културе Републике Српске;

- Предлагање мјера за унапређивање библиотечке дјелатности и њихово спровођење,након сагледавања стања, потреба и услова рада у библиотекама на подручју матичности непосредним надзором или посредно, анализом извјештаја и друге документације, Матична и развојна служба дефинише одговарајуће мјере у циљу рјешавања идентификованих проблема и унапређивања дјелатности, налаже одређеним библиотекама њихово спровођење, те прати њихову реализацију и ефекте које производе;
- Заштита старе и ријетке књиге у библиотекама на подручју матичности. Поред осталих послова прописаних Законом обиблиотечко-информационој дјелатности, Матична и развојна служба НБЗ ће, у сарадњи са сектором Завичајне збирке и заштите културних добара, у 2025.години наставити са провођењем активности правне заштите старе и ријетке књиге убиблиотекама матичности НБЗ. У ту сврху организоваће стручни семинар у другом кварталу 2025. године;
- Активно учешће у изради приједлога прописа у библиотечкој дјелатности, кроз учешћеу јавним расправама, анализама нацрта разних докумената те давања одговарајућих примједби и сугестија, полазећи прије свега од тренутног стања у библиотекама на подручју матичности и ефектима који ће наведени прописи имати на рад и запослене у библиотекама.

У циљу што ефикаснијег обављања наведених послова, поред стручних радника Матичне и развојне службе, по потреби, биће ангажовани сви стручни радници НБЗ.

Ефикасном извршавању матичних послова у библиотечко-информационој дјелатности, значајно је доприноси и Министарство просвјете и културе Републике Српске одобравањем финансијских средства у износу од 3.550,00 КМ, на име суфинансирања матичних послова на годишњем нивоу. .

Очекује се суфинансирање матичне дјелатности и у 2025. години.

4. ОДЈЕЉЕЊЕ МУЛТИМЕДИЈАЛНЕ ЧИТАОНИЦЕ И ЦЕНТАР ЗА ДИГИТАЛИЗАЦИЈУ

Кључни циљеви

- Набавка софтвера за библиотечко пословање
- Набавка програма неопходних за библиотечко пословање
- Набавка опреме за дигитализацију грађе кроз пројектне активности
- Започети дигитализацију грађе, прије свега фонда завичајне грађе.

Док се не обезбједе финансијска средства за дигитализацију библиотечке грађе обављаће се послови скенирања и обраде грађе, архивирања и презентације. Пратиће се и предлагати примјена нових технологија, давати стручна мишљења и оцјене у вези са пројектовањем и примјеном информационих подсистема и база података, израђивати детаљни стандарди за оперативно функционисање и коришћење рачунара и мреже у информативном систему и дефинисати параметри системске програмске цјелине. Обезбјеђиваће се коришћење рачунара и мреже у складу са стандардима и профилима корисника. Пратиће се и примјењивати међународни стандарди, препоруке и искуства,обезбјеђивати оперативно функционисање рачунара и мрежа. Вршиће се инсталација, одржавање и контрола рада рачунарско-информатичког система. Одјељење ће обезбјеђивати стабилан рад рачунарске и комуникационе опреме.

Развојна ИКТ стратегија

С обзиром на обим послова и развијеност НБЗ неопходно је стратешки приступити рјешавању питања квалитетног и релевантног информационог система..
Радиће се на опремању свих одјељења библиотеке савременом рачунарском опремом и софтверима. Важно је набавити техничку и дигиталну опрему неопходну за савремено функционисање библиотеке. Наставићемо са набављањем нових десктоп и лаптоп рачунара и таблет рачунара како би се редовно вршила замјена застарјеле опреме и повећао укупан број рачунара у складу са савременим потребама и библиотечких радника и корисника библиотечких

услуга. Такође, неопходно је набављање Мајкрософт лиценце за нове оперативне системе и канцеларијско пословање (MicrosoftOffice), као и других лиценци и софтвера, према потреби.
Обраду библиотечке грађе НБЗ ради у COBISS.RS систему који је лако претражив како за кориснике, тако и за сваког појединца који жели претражити фондове ЈУ Народне библиотеке и музејске збирке Зворник, али и свих других библиотека које су чланице COBISS.RS система.
У циљу што бржег уноса комплетне библиотечке грађе у COBISS, поред два запослена библиотечка радника који су након семинара и полагања стручног испита добили лиценцу за рад у COBISS.RS систему, неопходно је да у 2025. години запослимо још два радника са ВСС како би повећали број радника који имају лиценцу за рад у COBISS-у, што би подразумијевало да ће комплетан фонд библиотеке бити брже унесен у систем. Такође, пријемом два радника са ВСС би се у великој мјери допринјело квалитетнијој презентацији културног и историјског насљеђа града Зворника у земљама окружења кроз међународну сарадњу коју смо успоставили са великим бројем библиотека из цијелог региона.

Дигитализација

Потраживање средстава за набавку професионалне опреме за дигитализацију као и запошљавање стручних радника са ВСС ћемо наставити и у 2025. години. Уколико обезбједимо неопходна средства да набавимо опрему и запослими и обучимо кадар за рад почећемо радити на дигитализацији грађе и пуњењу дигиталне базе НБЗ. То је свакако посао који ће трајати дуго и који ће се радити непрекидно током цијеле календарске године. Када се започне процес дигитализације предност ће имати грађа из посебних фондова, нарочито периодике и одјељења Завичајне збирке.

Остали послови

Унапређење постојећих и увођењу нових услуга које пружају интернет сервиси (прикупљање и слање информација имејлом, омогућавање скенирања и фотокопирања докумената и слање е-поштом или на кућну адресу).

Сарадња

Наставиће се сарадња са Народном и универзитетском библиотеком Републике Српске као и осталим Народним библиотекама у Републици Српској, БиХ и региону.
Запошљавање и стручно оспособљавање библиотечких радника је апсолутни приоритет. Ако библиотека нема стручан и едукован кадар све остале активности постану невидљиве. С тим у вези планирано је запошљавање и чешће едуковање запослених у НБЗ на свим стручним скуповима који се организују у земљи и окружењу, присуство и учешће на стручним семинарима, специјалистичким курсевима и предавањима како би могли одговорити потребама све захтјевнијих корисника библиотечких услуга.

Набавка опреме

Дио одјељења је опремљен савременом рачунарском опремом, међутим то је потребно урадити и на свим осталим одјељењима. Такође је неопходно обнављање мреже, радних станица, рутера и сервера како би библиотека могла извршавати све своје обавезе и циљеве.

5. ИНФОРМАТИВНО ПОЗАЈМНО ОДЈЕЉЕЊЕ

Кључни циљеви

- Повећан број корисника библиотечких услуга – повећан број учлањења у библиотеку;

- Повећавање колективног уписа ученика, студената и запослених у великим колективима и другим удружењима;
- Популарисање књиге и читања.

Чланови

Планирани упис у 2025. години: 3.000 чланова.
Планиране акције: поред већ постојећих радити на повећању броја нових корисника:

- Новогодишње даривање
- Дан библиотекара Републике Српске
- Светосавска недјеља
- Свјетски дан дјечије књиге
- Свјетски дан књиге
- Акција хуманитарног уписа – добровољни даваоци крви
- Акција 65+
- Библиотека на сајму књига.

И у 2025. години ћемо установама, предузећима, организацијама и удружењима нудити колективне уписе уз повољну цијену чланарине. Радићемо на унапређењу сарадње са свим заинтересованим установама образовања и културе, организовати сталне акције у циљу повећања броја чланова. Такође, сарадња са медијима ће бити приоритет, прије свега због указивања на значај ове културне установе као и због презентовања широј јавности Републике Српске, БиХ и окружења, активности НБЗ.

Коришћење фонда

НБЗ набавку библиотечке грађе усаглашава и подређује захтјевима и потребама корисника. Највећи број уписаних чланова су ученици и студенти (50%), те је неопходно набављати и обнављати књиге које су обавезна школска лектира. Поред тога, набака уџбеника и стручна литература за ове категорије корисника је приоритет у набавци библиотечке грађе. И 2025. ћемо направити листу дезидерата за наслове којих нема или има у недовољном броју примјерака, а тражени су.
Сходно редовној набавци, очекивано коришћење у 2025. години требало би да се креће од 90.000 издатих примјерака (са тенденцијом раста), што ће значајно повећати обрт књижног фонда.

Научна грађа

Актуелна стручна и научна грађа која се редовно обнавља и допуњава ће нам омогућити да задржимо одличну сарадњу са студентима и средњошколцима како из града Зворника тако и општина матичног подручја. Наиме,ученици, студенти, стручни и научни радници у библиотеци ће, као и у претходном периоду, моћи пронаћи и користити потребну стручну литературу која им је неопходна при изради реферата, семинарских, стручних и научних радова, матурских и дипломских радова и припреми за полагање матурских и пријемних испита за упис на факултет.
И у 2025.години нашим корисницима ћемо омогућити бесплатно претраживање и коришћење садржаја путем КОБРСОН-а система за обједињени приступ научним базама података Народне и универзитетске библиотеке Републике Српске које су доступне библиотеци, а самим тим и корисницима услуга Народне библиотеке и музејске збирке Зворник.
За коришћење стручне и научне грађе, старе и ријетке књиге те фондова завичајне збирке, корисници имају на располагању читаоницу у НБЗ.

6. ОДЈЕЉЕЊЕ ПЕРИОДИКЕ

Серијске публикације и дневна и недељна штампа ће нашим корисницима ће бити доступни и у 2025. години.

У континуитету ће се:

- Сређивати књижни фонд због сталног повећања броја библиотечких јединица:
- Попуњавати књижни фонд системски и циљано са приоритетном грађом и приручном литературом из свих области људског знања;
- Пратити издавачка дјелатност;
- Редовно евиндетирати захтјеве и интересе корисника свих занимања и узраста;
- Постављати изложбе нових издања (у физичкој и електорнскојформи) како би корисници имали увид у садржај грађе којом библиотека располаже;
- Радити изложбе везане за важне датуме и јубилеје истакнутих домаћих и страних књижевника као и других важних датума за језик и књижевност;
- Упознати се са садржајем нових књига и унијети у индекс важне податке, а то би нам помогло да што брже и ефикасније одговоримо на захтјеве корисника библиотечких услуга;
- Дати на коричење дневну штампу која је за то предвиђена;
- Организовати промоције;
- Посјетити сајам књига у Бања Луци, Београду, Источном Сарајеву;
- Наставити са развијањем међубиблиотечке сарадње у Републици Српској, БиХ и региону;
- Обиљежити све значајне датуме који се односе на писце, књижевност за дјецу и одрасле, писменост и развијање језичке културе, те културе уопштено.

7. ПОЗАЈМНО ОДЈЕЉЕЊЕ

Позајмно одјељење је најфреквентније, са корисницима се ради сваким даном од 8 до 19 сати.
Радно вриме се неће мијењати у 2025. години.
Рад са корисницима подразумијева учлањење у библиотеку, давање стручне помоћи око избора књига и публикација, формирање новог и употпуњавање старог фонда, отпис и ревизију књижног фонда, смјештај књижне грађе по систему УДК, давање стручних информација, обавјештења.
Осим базног рада са корисницима, у позајмном одјељењу се обавља и позајмљивање, раздуживање и резервација монографских публикација.
Како би се повећао број уписаних корисника рачунајући и колективне уписе, али и сачувао постојећи књижни фонд, предузимаће се сљедеће активности:

- Системска попуна књижног фонда, обнављање и актуелизација приоритетне приручне и уџбеничке литературе намјењене ученицима и студентима, као и преведене литературе на српски језик која покрива све области људског знања;
- Редовно обавјештавати кориснике путем мејла, вибера, социјалних мрежа (Фејзбук, инстаграм и тик ток) флајера, изложби и огласне табле о новим насловима које установа посједује
- Редовно опомињати неодговорне кориснике који задржавају књигу дуже од дозвољеног времена, посебно када је ријеч о лектирама да врате књиге;
- Сређивати књижни фонд и издвајати оно што је за расход те исте понудити библиотека у матичном подручју;
- Пратити циркулацију наслова;
- Поправљати похабане књиге које нису за расход или се не могу набавити;
- Обиљежити значајне датуме везане за писану ријеч и културу уопште;
- Посебно узети учешће у свим активностима везаним за Мјесец књиге;
- Додијелити награде најактивнијим читаоцима у 2025. години;
- Радити на едукацији сопственог кадра и кадра у библитекама матичног подручја;
- Повремено анкетирати кориснике у циљу побољшавања библиотечких услуга.

8. ДЈЕЧИЈЕ ОДЈЕЉЕЊЕ

Дјечије одјељење има посебну улогу у организацији рада библиотеке.
Поред послова и задатака који су заједнички за сва одјељења планира се читав низ других задатака које ћемо реализовати кроз разне облике рада са дјецом и тинејџерима:

- Континуирана набавка књижевних дијела за дјецу и тинејџере која нису дио обавезне школске литературе;
- Праћење програма школских лектира и прилагођавање потребама корисника када су у питању дјела за дјецу која припадају рецентној свјетској књижевности, као и књижевности народа у региону;
- Организовање радионица у циљу подстицања читања код дјеце и младих;
- Организовање радионица у циљу дигиталног образовања и програмирања;
- Организовање књижевних сусрета са писцима за дјецу;
- Реализовање едукативних програма и цуљева у ОШ на цијелој територији града Зворника и регије Бирач (матично подручје НБЗ);

У току сљедеће године наставићемо са организовањем изложби, предавања, причаоница и играоница, са обиљежавањем значајних датума и годишњица, са књижевним сусретима, представљањем књига, новина и часописа, дружења са дјецом и младима, литерарним, новинарским и ликовним секцијама, причање прича, разговора о лектирама, организовања разних такмичења, објављивањем ликовних и литерарних конкурса, седмица дјечијег стваралаштва, посјета библиотеци дјеце из обданишта и основних школа, организовање дружења младих литерараца су активности које планирамо радити у 2025. години.
Изложбе нових књига (у физичкој и електорнској форми) снимање кратких видео снимака којима се врши препорука литературе за дјецу и младе су редовне активности помоћу којих информишемо дјецу о најновијим и најбољим издањима за дјецу и омладину коју могу пронаћи у библиотеци. Нове наслове ћемо представљати и путем штампаних материјала (флајера), усмено, на огласној табли и изложбеном простору библиотеке, те путем писаних и електронских медија.
У току године ћемо обиљежити све значајне датуме везане за књигу, писану ријеч те културу и умјетност. Посебна пажња ће се посветити Међународном дану дјечије књиге - 2. априла, Свјетском дану књиге и ауторских права – 23.априла, Дјечијој недељи, Мјесецу књиге.
Поводом Међународног дана дјечије књиге и Андерсеновог рођендана - 2. априла ћемо организовати причаоницу на којој ће наши најмлађи корисници моћи причати о својим омиљеним јунацима из Андерсенових бајки.У наведеном периоду НБЗ ће организовати програм поводом 220 година од рођења и 150 година од смрти Ханса Кристијана Андерсена.
Међународни дан књиге и ауторских права - 23. април ћемо обиљежити додјелом награда у виду бесплатне чланарине за школарце подручних школа, те поставити изложбу књига под називом - „Препоручујемо“.
У дјечијем одјељењу библиотеке ће се обиљежити и Дан планете земље – 22. април, презентацијом „Колико знамо о заштити животне средине“.
Мјесец књиге (октобар) ће се у дјечијем одјељењу обиљежити активностима под називом „Књига је улазница у свијет знања“. Између осталог, у наведеном мјесецу ћемо позвати признате особе из културног, привредног и друштвеног живота на дружење са корисницима библиотечких услуга, као и бројне друге активности усмјерене на књигу и важност читања.
У 2025. години ћемо организовати и активности:

- Традиционалне радионице „Зимске радости“;
- „Светосавска недјеља“ је недеља у оквиру које организујемо различите садржаје и предавање посвећено првом српском просветитељу Светом Сави;
- Програмом „Пар стихова за нас“ (поетско-музичко вече) НБЗ ће прославити Дан заљубљених
- Међународни дан читања наглас;
- Међународни дан матерњег језика;
- Традиционална тродневна манифестација „Марковићеви дани“;
- Међународни дан среће;
- Поводом Међународног дана жена у Народној библиотеци Зворник поставићемо изложбу посвећену женама писцима. Поред тога за наше суграђанке, по традицији, омогућићемо бесплатан упис у библиотеку
- Међународни дан поезије - поводом 21. марта Међународног дана поезије, НБЗ ће организовати треће по реду рецитаторско такмичење „Стиховима обојимо пролеће“;

- Дани франкофоније;
- Међународни дан дјечије књиге;
- Међународни дан књиге и ауторских права;
- Дан града Зворника;
- Васкршња радионица;
- „Пролећу у част“ креативна радионица за дјецу предшколског узраста у част пролећу
- Дан словенске писмености и културе;
- Тродневни, Међународни фестивал хумора и сатире „Крива Дрина“ ;
- Љето у библиотеци – Прослављање успјешно завршене школске године, дружење са писцима за дјецу и изложба књига које дјеца могу читати преко распуста;
- Сајам размјене уџбеника – омогућиће се дјеци свих разреда да, уз сагласност родитеља, размјењују очуване уџбенике или да исте поклањају;
- „Час лектире“ је радионица коју ћемо редовно реализовати за заинтересоване ученике основне и средње школе, а у сарадњи са професорима и наставницима српског језика и књижевности;
- „Друг другу“, радионица поводом Свјетског дана писања писама који се обиљежава у мјесецу мају, први пут У НБЗ реализована 2016. године те се иста може свртати у традиционлане активности НБЗ.
- Радионица „Растимо уз књиге“- посјета наших најмлађих суграђана и упознавање са библиотеком и музејском збирком је такође традиционална;
- „Тинејџери у улози библиотекара“, упознавање ученика основних школа са занимљивостима библиотекарског посла је активност која привлачи много пажње наших основношколаца те ћемо са истом наставити и у 2025. години;
- Едукативно-информативни час „Упознавање са завичајним фондом библиотеке“ за ученике основних и средњих школа у циљу промовисања богатог културно историјског и природног насљеђа града Зворника;
- Манифестација „Ноћ књиге“ традиционална је у Народној библиотеци Зворник и само је један у низу садржаја којим скрећемо пажњу на значај Библиотеке, књиге и читања за појединца али и заједницу у цјелини
- Радионица „Јеси ли писмен!“ се организује поводом обиљежавања Међународног дана писмености у мјесецу септембру
- „Дјечија недеља“ биће,као и претходних година, обиљежена низом активности са дјецом предшколског и школског узраста
- „Свијет бајки“ - читамо и препричавамо прочитане бајке, цртамо омиљене јунаке из бајки
- У сусрет Међународном дану дјевојчица је радионица коју реализујемо са креативним тимом библиотеке (тинејџеркама)
- „Колико језика знаш толико вриједиш„ - редовна активност поводом обиљежавања Европског дана језика
- У оквиру обиљежавања Међународног дана бијелог штапа представљамо рад читаонице за слијепа и слабовида лица у категорији корисника са оштећеним видом или потпуно слијепим лицима са акцентом на младе и дјецу, како из нашег града тако и из регије Бирач;
- Поводом Свјетског дана дјетета и дјечијих права, у мјесецу новембру, биће организована интерактивна радионица „Знамо ли своја права – а обавезе“!
- Радионица „Музеји као средиште културе: будућност традиције“ је радионица коју ћемо реализовати поводом Међународног дана музеја
- „Празници нам стижу“ - радионица која се у НБЗ редовно организује, а поводом новогодишњих и божићних празника, (сликају се честитке , пишу писма Дједа Мразу, кити јелка као и унутрашњи простор библиотеке, али и двориште испред библиотеке)
- Радионице реализоване захваљујући опреми и едукацији коју смо остварили кроз пројекат „Дигитални грађанин“ ћемо реализовати и у 2025. години како у просторијама НБЗ тако и у школама на територија града Зворника и регије Бирач;
- У 2025. години планирамо организовање Првог Регионалног фестивалакратке приче;
- Поводом 50 година од смрти Иве Андрића припремићемо изложбу његових дјела, као и критике истих. Поред тога организоваћемо низ предавања, радионице, квизова за средњошколце...

Активности у дјечијем одјељењу се прилагођавају дјеци у зависности од њиховог узраста. Тако ће неки од наведених садржаја бити реализовани са дјецом до 6 година, дјецом предшколског узраста, првачићима, ученицима нижих разреда основне школе и ученицима виших разреда основне школе и тинејџерима.
У складу са препорукама и смјерницама IFLA-е и УНЕСКО-а план и програм рада овог одјељења је и у 2025. години осмишљен са циљем повећања броја корисника, популаризације књиге и читања (прије свега код најмлађих), организовања програма, манифестација и радионица који ће омогућити директан увид у фондове и услуге које им НБЗ може пружити.
У 2025. години ћемо наставити са свим активностима у циљу промоције књиге и читања код дјеце и тинејџера. Организоваћемо гостовање дјечијих писаца у НБЗ и у свим основним школама на територији града Зворника како би додатно стимулисали дјецу и младе да читају и долазе у библиотеку.

9. ЗАВИЧАЈНА ЗБИРКА

Као и у претходном периоду, завичајна/музејска збирка ће у току 2025. године своје програмске задатке остварити у складу са Законском регулативом о значају и начину обликовања завичајних збирки.
У циљу обогаћивања и развоја завичајне збирке наставиће се са прикупљањем завичајне грађе која се односи на све области људског знања и стваралаштва.
Процес набавке одвијаће се на уобичајен начин паралелно у два тока: текућем и ретроспективном. Текућа допуна фонда спроводиће се у складу са досадашњом праксом и то: путем обавезног примјерка, поклона и куповине.
Ретроспективна набавка подразумјеваће анганжман на идентификацији завичајне грађе, односно истраживачком прикупљању грађе и информација које носе завичајна обиљежја.
Наставићемо набављати наслове завичајних писаца, а у попис наслова додати оне чија набавка није остварена односно на исти попис уврстити нове завичајне наслове који су објављени ван локалитета Зворника, а које збирка не посједује. Иницирати предузимање мјера за налажење додатних средстава која би била усмјерена ка сталном отвореном конкурсу откупа завичајне грађе, прије свега од физичких лица, чиме би се посебно третирала вриједна раритетна завичајна издања (публикације објављене до 1945. године).
Обрада завичајне грађе биће усмјерена ка извршавању сљедећих задатака: аналитичкој обради чланака, ретроспективној обради издвојене грађе из осталих фондова библиотеке уколико су ријетки и вриједни наслови и уколико њихово усмјеравање ка завичајној збирци превасходно задовољава неке од критеријума увршатавања у завичајну збирку и текућој обради акутелног прилива: локални ОП и поклон (монографске публикације, докторски и магистарски радови).
Упоредо са обрадом завичајне грађе радићемо на прикупљању информација о завичајној грађи, искористити постојеће ресурсе: могућност приступа интернету, праћење домаће издавачке продукције као и издавачке продукције окружења, секундарне изворе-библиграфије, а све у циљу идентификације завичајне грађе.
У том правцу наставићемо сарадњу са библиотекама и сродним институцијама на простору регије и шире, ради стицања увида и обогаћивања базе информација о завичајној грађи.
Наставиће се рад са корисницима по раније утврђеним правилима, водити уредне евиденције о броју корисника и њиховим тематским захтјевима, пруженим информацијама и броју грађе којом су се наши чланови користили .
Остваривањем техничке претпоставке за различите културне садржаје, у сарадњи са осталим службама, фонд Завичајне збирке ће се користити у организовању и реализацији различитих културно промотивних садржаја.

10. МУЗЕЈСКА ЗБИРКА

У 2025. години у музејској збирци је планирана реорганизација изложбеног простора сталне поставке и усклађивање музејске збирке са савременим токовима музејске дјелатности. Стављање

двојезичних табли и пропратних текстова у изложбени простор. Чишћење и заштита изложеног материјала као и рад на конзервацији и одржавању предмета у музејској збирци.

У плану је редовно промовисање музејске збирке путем медија и друштвених мрежа. Обавјештавање јавности о раду и садржају музејске збирке, вијести које се тичу музејске збирке као и најава догађаја и изложби које ће се реализовати током године.

Планирана је сарадња са образовним институцијама ОШ ”Свети Сава” Зворник, Средњошколски центар ”Петар Кочић” Зворник. Ово укључује сарадњу у виду посјете ученика музејској збирци и упознавању са грађом као и са самим радом музејске збирке. Осим тога предвиђена је помоћ ученицима током писања стручних и других радова. У циљу промоцисања Музејске збирке потписан је уговор о сарадњи СШЦ «Петар Кочић» Зворник о обављању стручне праксе њихових ученика, смјер туристички техничар. Ова активност има циљ да ученици упознај свој ужи завичај, да упознају рад Музејске збирке те да раде на прикупљању грађе како би се обогатио фод Музејске и завичајне збирке НБЗ као и представљање широј јавности града Зворника, регије и окружења.

Већ успостављена сарадња са Музејом Семберије Бијељина, Музејом Републике Српске као и сарадњу са Републичким заводом за заштиту културно-историјског и природног насљеђа ће се наставити у 2025. години. Циљ је да од 2025. године почнемо радити на остваривању плана да раздвојимо Бибиотеку и Музејсу збирку, односно да оснујемо музеј у Зворнику. У том смислу сарадња са наведеним институцијама и установама нам, између осталог, заначи за размјене искуства, материјалне грађе и реализовање заједничких пројеката.

Предвиђено да се, адекватим програмима, обиљежи међународна манифестација Дан музеја и Европска ноћи музеја, када је ланирано да се представи музејска збирка у цјелини као и културна баштина града Зворника у циљу оснивања музеја као самосталне установе.

Рад на уређењу и ревизији инвентарског материјала ће се наставити и у 2025. години. У плану је увођење нових инвентарских књига и увођење неинвентарисаних предмета у књигу инвентара. Уз то предвиђено је и адекватно одлагање предмета и уређење простора за депоновање материјала. Уношење података у јединствен информациони систем и дигитализација података у сврху лакшег приступа заинтерсованим корисницима услуга НБЗ је свакако међу јако важним активностима планираним занаредну годину. Наставићемо са фотографисањем предмета и похрањивање фотографија у јединствену базу података те обрада предмета који улазе у фонд збирке као поклон

Куповина и набавка стручне литературе у виду монографија и зборника радова у сврху обогаћивања фонда библиотеке и помоћи прилоком научних истраживања у раду музејске збирке су такође важне активности за унапређење рада музејске збирке. Све активности ћемо презентовати путем сајта НБЗ, друштвених мрежа, портала, писаних и електорнских медија.

11. ЗАШТИТА ФОНДОВА

Заштита комплетног фонда од влаге, прашине, физичког оштећења, чишћење комплетног фонда свака три мјесеца су неке од редовних активности које се проводе у циљу заштите фонда.
Противпожарна заштита и редовно сервисирање апарата за заштиту од пожара се спроводи у складу са Законом и Правилником о заштити од пожара[1].

[1]Закон о заштити од пожара ("Службени гласник РС", број : 71/12)

У складу са Законом о културним добарима Републике Српске и Закона о измјенама и допунама Закона о културним добрима Републике Српске[2] фонд старе и ријетке књиге је у цијелости евидентиран, каталошки обрађен и смјештен у витрине које имају кључ.
Активности које се односе на утврђивање наслова које треба евидентирати у централном регистру су редован дио посла који ће се обављати и 2025. године.
Завичајна (фонд) збирка је адекватно смјештена и уредно се ажурира, а комплетна грађа Завичајне збирке се чува одвојено од осталог фонда и не може се користити изван установе.

Библиотека води статистику, тако се евидентира и региструје свака позајмица, коришћење референтних збирки, посјета читаоници.
Библиотеке у Републици Српској, па ни НБЗ, још увијек нису у цијелости примјенили стандард ISO 2789 тј. увели механизме који би нам помогли да региструјемо сваки приступ библиотеци и то је неопходно урадити у 2025. години.
Имплентацијом поменутог и многих других прописа и стандарда, те IFLA-иних смјерница у великој мјери ће се корисницима библиотечких услуга олакшати приступ фондовима као и омогућити квалитетнији рад библиотека, праћење свих активности које библиотека обавља у току календарске године. Библиотечки радници ће имати увид и потпуније информације о броју корисника библиотечких услуга као и праћење електронских извора и електронских услуга које НБЗ пружа корисницима.

12. КОРИСНИЦИ

У складу са бројем становника града планира се и број уписаних корисника[3]**.** У великој мјери број чланова библиотеке одређује и набавна политика о којој ће се и у 2025. години водити рачуна. Наиме, корисници библиотечких услуга су различите старосне, образовне и социјалне структуре. Дјеца предшколског узраста, ученици основних и средњих школа, студенти и одрасли корисници различите образовне и старосне структуре су основ од кога се полази при набавци нове библиотечке грађе.
Електронска позајмица библиотечке грађе, са којом смо кренули у 2019. биће у првој половини 2025. године у потпуности имплементирана што ће омогућити ефикасније обављање основних библиотечких послова, а корисницима бржи приступ потребној библиотечкој грађи.
У оквиру овог процеса наставиће се упис корисника, посуђивање библиотечке грађе, продужавање задужених библиотечких јединица, али и наруџби оних примјерака који су у том моменту на читању.

Планирани упис у 2025. години: 3.000 чланова.

Планиране акције на повећању броја уписаних корисника:

- Свјетски дан књиге
- Новогодишњи попуст
- Прољећни попуст
- Акција хуманитарног уписа – добровољни даваоци крви
- Акција 65+
- Библиотека на Сајму књига.

Планирамо и наставак сарадње са организацијама, предузећима и удружењима (Градска управа, „Гете“ институт, и сл.), са Одјељењем за привреду и друштвене дјелатности града, промовисање рада НБЗ у медијима, као и многе друге, сталне акције на које утичу на повећање броја корисника услуга НБЗ.

[2]Закон о измјенама и допунама Закона о културним добрима Републике Српске (”Службени гласник Републике Српске”, број 103/08)

[3]IFLA/UNESCO Smernice za razvoj javnih biblioteka. Beograd: Narodna biblioteka Srbije; Biblioteka grada Beograda, 2005

Колективно учлањење у библиотеку

Колективно учлањење ученика предшколског и школског узраста одвијаће се, као и претходних година, кроз форму радионица у библиотеци, као и у форми награђивања најбољих ученика основних и средњих школа на подручју града Зворника.
Ову активност за дјецу школског узраста, која има за циљ повећање мотивације за читање и коришћење других библиотечких услуга, као модел повлаштеног учлањења интензивно ћемо реализовати у периоду април, септембар и октобар, али по потреби и током цијеле године.
Програм популаризације читања и учлањења малишана предшколског узраста, односно радионица под називом „Од читања се расте", још од 2013.године реализујемо у сарадњи са дјечијим вртићем „Наша радост“, и то у периоду март-јун, те септембар-новембар.
У реализацију ове радионице су се укључили и ученике ОШ“Свети Сава“ Зворник.
Радионице и награђивање дјеце и младих, с обзиром на постигнуте резултате - повећану заитересованост дјеце и младих за коришћење услуга библиотеке, ћемо наставити и у 2025. години.

Индивидуални рад са корисницима

Захтјеви корисника библиотечких услуга су разноврсни и захтијевају предан рад, разговоре кроз које се библиотечки радници информишу о њиховим интересовањима, жељама, а сходно томе се и препоручује литература
Предшколцима и ученицима је стављена на располагање, у слободном приступу, литература која одговара захтјевима школског образовања, али и књиге које ће читати у слободно вријеме.
И за остале категорије корисника приступ фонду ће и даље бити слободан, а у сваком тренутку могу тражити помоћ библиотекара приликом претраге и одабира грађе за коју су заинтересовани.
Запослени у библиотеци ће се редовно стручно усавршавати кроз учешће на стручним скуповима и семинарима у организацији Друштва библиотекара Републике Српске и Народне и универзитетске библиотеке Републике Српске и окружења, како би били што квалитетније оспособљени за пружање сваке врсте помоћи и информација корисницима свих старосних, образовних и социјалних структура.
Тинејџери се у све већем броју појављују као корисници услуга библиотеке јер набављамо и значајан број књига за њих које нису дио обавезне школске литературе.
Стручна литература (енциклопедије и сл.) и фонд који се не може посуђивати, користи се искључиво у библиотеци. Наши сугрђани се стручном литературом користе углавном за потребе израде стручних радова, научних, семинарских,матурских, дипломских радова, али и за припреме пријемних испита и испита студената на различитим студијским програмима. Да би одговорили захтјевима ове категорије корисника то подразумијева добру информисаност, познавање фонда и образовног програма од стране радника библиотеке.
На добром познавању фондова и пружању помоћи корисницима запослени ће радити константно кроз стручне семинаре и размјену искуства са колегама из других библиотека у Републици Српској и региону.

Остале активности

- Опомене корисницима који посуђене публикације не враћају на вријеме;
- Издвајање вишака из фондова: Фонда у слободном приступу, читаоничког фонда, фонда из депоа;
- Пречишћавање фондова – редовно издвајање похабане, дотрајале библиотечке грађе, израда спискова књига које се предлажу УО за расход.

13. КУЛТУРНО-ОБРАЗОВНА ДЈЕЛАТНОСТ

Библиотека у оквиру своје мреже планира одржавање око 200 програма (манифестације, књижевни сусрети, трибине, предавања, промоције, изложбе, филмски ретроспективни програми, концерти, креативне радионице, програми за дјецу, програми за рањиве и маргинализоване друштвене групе, активно учешће на различитим сајамским манифестацијама и др.)

НБЗ има традиционално развијену културно-образовну дјелатност која се базира на програмима и посебним програмским облицима у служби:

- Популарисање књиге и развијање културе читања
- Пружање информација које се не добијају кроз школски систем („паралелна школа“)
- Стварање атмосфере блискости са књигом, когнитивне и мотивационе функције књиге
- Стварање информативног и комуникационог центра који ће бити у корак са савременим информационим кретањима и технологијама.

14. КУЛТУРНО-ИНФОРМАТИВНА ДЈЕЛАТНОСТ

Традиционалне манифестације:

1. Тродневна манифестација „Марковићеви дани“ – манифестација посвећена истакнутом завичајном писцу и културном раднику рођеном у Зворнику;
2. Тродневни Међународни фестивал хумора и сатире „Крива Дрина;
3. „Пјесме и приче сјајне, завичајне“ – промоција/представљање завичајних писаца;
4. Мини сајам (изложба најактуелнијих књига набављених на сајмовима књига у Бања Луци и Београду), књижевна промоција и награђивање најактивнијих читалаца.

Поред традиционалних манифестација НБЗ ће у 2025. години организовати различите културне садржаје као што су гостовање познатих писаца, тематске изложбе којима се обиљежавају значајни јубилеји из свих области људског знања и стварања, изложбе посвећене значајним књижевницима, изложбе фотографија, стручна предавања и слично.
У 2025. години ћемо акценат ставити на афирмацију стваралаца који се баве нашом завичајношћу. С тим у вези, планирамо организовање дружења са нашим угледним писцима, истраживачима, хроничарима, научним радницима и свима онима који раде драгоцјене послове везане за нашу завичајност.
Планиране културне активности проводићемо кроз традиционалне манифестације, изложбе, књижевне програме, промоције, трибине и радионице.

15. ОБРАЗОВНИ САДРЖАЈИ КАО ПОСЕБАН ВИД РАДА БИБЛИОТЕКА

Образовни садржаји које ће Библиотека организовати у 2025. години имаће за циљ укључивање различитих структура корисника наших услуга у садржаје које реализујемо током године.
Приорит ће нам бити тинејџери и социјално искључени грађани.
Курс - елементарно познавање рада на рачунару и коришћење интернета биће организовани за све суграђане, посебно категорију 65+. Сходно интересовању, организоваћемо курсеве страних језика и друге едукативне програме и садржаје за које наши корисници буду заинтересовани.

16. ИЗДАВАЧКА ДЈЕЛАТНОСТ

Деценија НБЗ издаваштва нас је пласирала међу значајне издаваче у Републици Српској и у региону. Промоција наших издања у библиотекама у Републици Српској и Србији, те на Међународном сајму књига у Београду је у значајно допринјела афирмацији овог сегмента рада НБЗ. Много афирмисаних писаца из Ребублике Српске и Србије је показало интересовање да постану дио НБЗ издаваштва. Међутим, као и претходну деценију НБЗ објављује само вриједне рукописе. За објављивање истих, кроз конкурсе Министарства просвјете и културе Републике Српке и донатора, конкуришемо за добијање финансијске подршке. Одабиром и објављивањем добрих рукописа чувамо стечену позицију доброг и пожељног издавача.

Кроз штампање квалитетних рукописа добијамо могућност да своје књиге представљамо у бројним блиотек Републике Српске и Србије. Такође, у сарадњи са Представаништвом Републике Српске у Србији учествујемо у бројним културним манифестацијама широм Србије[4] тако што представимо не само актуелну публикацију већ и рад библиотеке у цијелости као и културно-историјско насљеђе града Зворника.
Наставићемо промоцију својих досадашњих издања у библиотекама Републике Српске, БиХ и Србије, Македоније и тако промовисати и НБЗ и град Зворник.
И у 2025. години НБЗ ће објавити квалитетне рукопису грађу, стучну литературу а план је и да се уради и репринт збирке приповједака Марка Марковића „Крива Дрина“.
Сва издања која објавимо у 2025. години ћемо представити на Међународном сајму књига у Београду, сајму књига у Бања Луци, као и библотекама Републике Српске, БиХ, Србије и региона.

17. МЕЂУНАРОДНА САРАДЊА

Сарадњу и размјену позитивних искустава и информација ћемо, поред Библиотека и стуковних удружења у Републици Српској, Библиотеком Матице Српске у Новом Саду, Народном Библиотеком Србије, Народном Библиотеком „Димитрије Туцовић“ из Лазаревца, Народном библиотеком „Љубиша Р. Ћенић“ из Чајетине, Библиотеком Вуковог завичаја из Лознице, Библиотеком у Малом Зворнику, Љубовији, Библиотеком „Стефан Првовенчани“ Краљево, Библиотеком у Куршумлији, Народном библиотеком „Милутин Бојић“ из Београда, Народном Библиотеком „Данило Киш“ из Врбаса, Народним библиотеком „Вук Кађић“ из Крагујевца, Народном библиотејком у Љигу, Мионици, Народним и универзитетском библиотеком „Дервиш Сушић“ Тузла , НУБ Свети Климент Охридски из Битоља, Књижницом и читаоницом из Винковаца.
Представништво Републике Српске у Србији НБЗ пружа пуну поршку у промоцији комплетне дјелатности НБЗ те ћемо са добром сарадњом наставитии у 2025. години. Прије свега, на Међународном сајму књига у Бегграду, мјесту гдје уз подршку Представништва промовишемо нова издања НБЗ, али и у установама културе широм Србије.
Успостављену сарадњу са „Гете институтом“ у БиХ ћемо наставити као и са амбасадама у БиХ које разним активностима могу унаприједити рад установе.
С обзиром да смо једна од најбољих библиотека у Републици Српској и да својим активностима и учешћем на конференцијама и скуповима које организују струковна удружења у регији представљамо не само библиотеку него и град Зворник, неопходно је да градска управа издвоји значајнија финансијска средства како би представници установе учествовали на међународним библиотечким конференцијама.

18. БИБЛИОТЕКА И ОДНОСИ СА ЈАВНОШЋУ

Библиотека је у потпуности отворена према јавности и медијима.
Све активности ћемо промовисати кроз информације у штампи, на радио-телевизији, порталима.
Информације, обавјештења, новости редовно ћемо достављати СРНА-и, РТРС-у, БН-у, Гласу Српске, Независним новинама, Блиц-у, Радио Освит-у , Вечерњим новостима.
Плакати и флајери, те саопштења за јавност су свакодневни начин обајештавања о активностима Библиотеке.
У циљу промоције и информисања корисника Библиотека је активна на друштвеним мрежама које се свакодневно ажурирају и служе искључиво за најаве догађаја и представљање актуелних дешавања и активности НБЗ (ФБ, Инстаграм, ТикТок, сајт НБЗ).

19. ДУГОРОЧНИ ПРОЈЕКТИ

1. Наставити са активностима енергетске ефикасности кроз пројекат „Зелена библиотека-енергетска ефикасност у циљу јачања капацитета у култури“. Реализацију пројекта ћемо

[4] http://predstavnistvorsbg.rs/predstavnistvo_rs/index.php/rs/dani-srpske-u-srbiji.html

наставити замјеном столарије (дио по дио), постављањем подне изолације и подова. Све наведене активности планирамо реализовати како би остварили значајнију уштеду новца који се издваја за гријање, вентилацију и хлађење;

2. Освјетљење комплетног објекта (уштеђена средства могу бити усмјерена на унапређење постојећих и развијање нових услуга библиотеке, а што ће грађанима олакшати приступ знању, информацијама и културним садржајима библиотеке);
3. Уградњом додатних неопходних клима уређаја у потпуности ћемо осигурати прописане услове о начину и поступку заштите библиотечко-информационе грађе[5] у библиотеци;
4. Уређење сутерена у згради НБЗ;
5. Наставити са пословима заштите културно-историјских локалитета;
6. Дигитализација специјалних збирки библиотеке је пројекат који је неопходно покренути како би методом реформатирања угрожене и крхке грађе, која је на папиру, сачували и повећали могућност приступа тој грађи. На тај начин би повећали њену видљивост. Тако ће специјалне збирке које баштини библиотека: Завичајна збирка, Стара и ријетка књига, вриједне периодичне публикације и новине из 19. вијека преписке, 45 фасцикли рукописне и историјске грађе, те слике и фотографије, бити доступне свима и постати дио европске културне баштине.Такође, циљ је дигитализовати грађу коју није могуће реформатирати другим технологијама и тако је похранити и приказати. Дигитализација ће омогућити ширу употребу дигиталне грађе за различите потребе (научно-истраживачки рад, образовање), а уједно ће омогућити стварање нових онлајн услуга којима ће бити проширен приступ збиркама библиотеке, а које су до сада биле доступне само доласком у библиотеку или потпуно недоступне због лошег стања саме грађе чиме је онемогућено њено коришћење.

20. ФИНАНСИЈСКИ ПЛАН ЗА 2025. ГОДИНУ

Конто	Текући расходи	План за 2024	План за 2025
412200-210301	Расходи по основу утрошка енергије	16.560	13.500
412200-210401	Расходи по основу утрошка комуналних и комуникационих услуга	6.600	5.800
412300-210501	Расходи за режијски матријал	3.600	4.000
412500-210601	Расходи текућег одржавање	4.320	4.320
412600-210201	Путни трошкови	5.000	5.000
412700-210701	Расходи за услуге осигурања, банкарске услуге и услуге платног промета	1.800	1.800
412700-210801	Расходи за стручне услуге(информисања и медија, правне, ревизорске , компијутерске, административне, вјештачења и пројектна документација)	8.140	5.000
412900-211101	Остали непоменути расходи(стручно усавршавање, бруто накнаде ван радног времена , судска рјешења , репрезентација, прекњижавање пореза)	6.000	6.000

[5]Правилник о начину и поступку заштите библиотечко-информационе грађе (Службени гласник Републике Српске број 6/2017)

412937-211101	Расходи за бруто накнаде уговора о дјелу	75.500	105.000
511200-211201	Издаци за инвестиционо одржавање реконструкцију и адаптацију зграда и објеката	7.000	0
511300-210901	Издаци за набавку постројења и опреме	8.000	15.000
	Укупно:	**142.520**	**165.420**

- Образложење:
- Расходи по основу утрошка енергије (412200-210301) да се смање за 22 % у односу на 2024. годину, те да за 2025. годину износе 13.500 КМ
- Расходи по основу утрошка комуналних и комуникационих услуга (412200-210401) да се смање за 13 % у односу на 2024. Годину, те за 2025. износе 5.800 КМ.
- Расходи за режијски материјал (412300-210501) повећају за 10% у односу на 2024. годину.

Разлог повећања на наведеној позицијама су значајно повећање цијена робе и режијског материјала неопходног за одржавање објекта.

- Расходи текућег одржавања (412500-210601) остају исти у односу на 2024. годину.
- Расходи за путне трошкове(412600-210201) остају исти у односу на 2024. годину.
- Расходи за услуге осигурања, банкарске услуге и услуге платног промета (412700-210701) остају исти у односу на 2024. годину.
- Расходи за стручне услуге (412700-210801) смање за 62 % у односу на 2024. годину на те за 2025. годину износе 5.000 КМ.
- Остали непоменути расходи (412900-211101) остају исти у односу на 2024. годину.
- Остали непоменути расходи – бруто накнаде (412900-211501) неопходно је одобрити средства у износу од 105.000 КМ како би се покриле бруто плате, наканде за превоз и топли оброк у 2025 години за 4 запослена радника са ВСС (основица за обрачун плате је нето износ од 1.140 КМ)
- Издаци за набавку постројења и опреме (511300-210901) повећају за 88% у односу на 2024. годину.

У 2024. години НБЗ је имала буџет за инвестиционо одржавање реконструкцију и адаптацију (511200) у износу од 7.000 КМ и за набавку основних средстава 8.000 КМ (укупно 15.000 КМ).

С обзиром да ћемо до краја 2024. године завршити реконструкцију и адаптацију комплетног поткровља нисмо планирали средства за инвестиционо одржавање. Међутим, у 2025. години неопходна су нам средстава за набавку постројења и опреме односно средстава за набавку

канцеларијског намјештаја, рачунарске опреме и полице за смјештај библиотечке грађе у поткровљу.

Са исте буџетске позиције врши се и набавка библиотечке грађе, прије свега лектира, стручне грађе, белатристике и свих других публикација за којом наши корисници исказују интересеовање, те је износ од 15.000 КМ неопходан за опремање потрокваља али и да се обезбједи редовно функционисање Библиотеке а што не прелази укупно 15.000 КМ колико нам је одобрено у 2024. години на двије позиције /511200 и 511300/.

План буџета музејске збирке за 2025. годину:

Конто		План за 2025.
		.
411000	Расходи за лична примања	
	Расходи за бруто плате	**61.274**
	Нето плате	39.297
	Порези на плате	2.982
	Доприноси на плате	18.995
	Текући расходи	
412700	Расходи за услуге осигурања	200
412400	Расходи за режојски материјал – посебне намјене	1.000
412900	Остали непоменути расходи	20.000
	УКУПНО:	**82.474**

Образложење:

- Расходи за бруто плате су исказани за два радника са ВСС без, евентуалног, минулог рада и то археолога и документалисту. Обрачун основне плате је извршен у складу са Закон о платама запослених у области просвјете и културе Републике Српске (Службени гласник Републике Српске број 68/22):

- Расходи за услуге осигурања односе се ново примљене раднике.

- Расходи за режијски материјал-посебне намјене односе се на средства за конзервацију и заштиту експоната у музејској збирци.

- Остали непоменути расходи се односе на археолошке и друге радове на терену (археолошко истраживање градине у Шетићима, обићи 55 некропола са 850 стећака, снимити стање, урадти примарну заштиту у скалду са стањем на терену и могућностима).

Директор
Негосава Нега Стјепановић

_____